

Kornelije
KOVAČ
FUSNOTA

PRIČE O PESMAMA KOJE SU OBELEŽILE YU-ROCK SCENU

Copyright © 2010 Kornelije Kovač

Copyright © 2010 ovog izdanja, LAGUNA

Cover photography © 2010 Bogdan Đokić

Sadržaj

1	Četiri mladića idu s Trebevića	7
2	Trla baba lan	37
3	Jedan groš	63
4	Slika	81
5	Etida	93
6	Moja generacija	111
7	Jedna žena	133
8	Tata Ko i mama Spo	163
9	Jedna zima sa Kristinom	183
10	Ti si mi u krvi	197

O autoru	227
Fusnota o <i>Fusnoti</i>	231
Petar Janjatović	233
Aleksandar Žikić	235
Ivan Ivačković	237

Četiri mladića idu s Trebevića

La, la, la...

*Četiri mladića idu s Trebevića,
Prati ih pesma i smeh.
Kako ne bi bili veseli i čili?
Dan beše sunčan i lep.*

*Stanu malo ovde, par minuta onde,
Drage su im šume i hlad.
Sarajevo čeka, zove iz daleka,
Žurite, momci, u grad.*

*Stadionu Koševo hrli silan svet.
Utakmica, o-ho-ho, počinje u pet.*

*Četiri mladića žure s Trebevića,
Izlet je svršen za njih.
Eto oni tako, bezbrižno i lako
Nedelju provode svi.*

La, la, la...

Muzika: Kornelije Kovač
Tekst: Žarko Roje

Kvintet Kornelija Kovača:
Vojnić T. Zvonimir, Vedo Hamšić, K. Kovač, Vlado
Dujmović i Dušan Stoparić (sleva nadesno)

ČETIRI MLADIĆA IDU S TREBEVIĆA

Kad bi prošla ponoć i završila se svirka u gornjoj sali hotela *Evropa*, poneki bi se strani gost ili turista željan noćnog života spuštao u „plavi podrum“ u kome se odvijao bogat barski program, a naša trojka krenula bi svako svojom maršrutom kući. Sarajlije u roditeljske domove, a ja u iznajmljenu studentsku gajbu. Bez obzira na to da li su moji drugovi stanovali i neki kilometar dalje od bioskopa *Radnik*, to je bila poslednja stanica do koje smo se držali zajedno. A onda svako na svoju stranu. Ili, ponekad, istim putem natrag!

Na početku naše posleponoćne šetnje često bismo se sporili da li stati kod *Ramiza* i njegovog „slatkog ćošeta“, ili nastaviti malo dalje, do *Egipta* – poslastičarnice koja se od *Ramiza* razlikovala samo po belim keramičkim pločicama i bleštavom neonskom osvetljenju. Repertoar je bio skoro identičan: baklave, tulumbe, kadaif, urmašice, tahan-halva, salep, boza i limunada. Na ta dva mesta neizbežno bismo sreli neke drugare, razmenili poneku reč s njima, ali je trojka ostajala kompaktna i nastavljala dalje, završivši slatkišima. Onaj ko se već u hotelu *Evropa* osevapio specijalitetom kuće – tufahijama, na dva slatka mesta samo bi popio „piće“.

Sa svoja tri tornja, rimokatolička katedrala, građena u romaničko-gotičkom stilu, nije nam posle ponoći privlačila pažnju, kao ni ekspres-restoran, udaljen oko dve stotine metara od moje Akademije. Često bih na pauzi između predavanja dotrčao do njega, nešto na brzinu pojeo i vraćao se na sat kontrapunkta.

Trojku, koja se te noći spuštala pored Ekonomskog fakulteta, činili su Vedo Hamšić, student arhitekture, Kemal Hrustanović, sa istog fakulteta, kasnije poznati scenarista u mnogim filmovima i polovični kompozitor.

– Ovo mi je treća godina otkako sam došao na studije muzike – pohvalio sam se.

– Tek treća, a već su svi čuli za tebe! Znaš šta, tačno je da te ovde znaju sa igranki u *Slozi*^{*}, ali ja mislim da je ipak presudno ono što si uradio u Drugoj gimnaziji na Koševu.

– *Eho 61*^{**} je postojao i pre nego što sam se ja pojavio.

– Da, ali je bio lokalnog, školskog značaja. Kad si se dopao direktoru škole i kad si stvari preuzeo u svoje ruke, na koncertima u školskoj sali pravili ste ludnicu – Kemo je počeo da nabraja imena pevača i muzičara koje sam na objavljenim audicijama primao u klub.

– ...i Dubravka Primužak, Karlo Klemenčić, Irena Pap, sestre Ratković^{***}, pa ni ti nisi bio loš – nabrajao je okrenuvši se prema Vedi, a ovaj se namrgodio.

* Godine 1961. položio sam prijemni ispit na Muzičkoj akademiji u Sarajevu i upisao se na prvu godinu teoretsko-nastavničkog odseka. Na igrankama koje su se održavale u popularnoj *Slozi* tada se svirao džez. Imao sam sreću da mesec dana po mom dolasku u Sarajevo budem primljen u bend koji je svirao jednom nedeljno. Orkestar su sačinjavali Aco Terzić – tenor saksofon, Dule Pejinović – trombon, Zahid Džihan – bubnjevi, Dušan Stoparić – kontrabas i Kornelije Kovač – klavir.

** Klub pri Drugoj gimnaziji na Koševu okupljao je talentovane pevače, muzičare, voditelje i scenariste priređujući veoma posećene koncerte u gimnazijskoj sali. Pevala se i svirala muzika sa italijanske, engleske i američke scene šezdesetih.

*** Samo neki od vrlo uspešnih pevača iz sastava *Eho 61*.

– Ma šta kažeš, a što sam tri puta izlazio da se poklonim zbog Bobija Darina i njegovih „Osamnaest žutih ruža“!? Kako to misliš, nisam bio loš?

I pored ogromnog uspeha koji je Vedo doživljavao na podijumu, već se na samom početku obećavajuće karijere izjasnio da mu je arhitektura najvažnija, a pevanje samo zadovoljstvo i hobi. Ali skromni momak s gitarom ipak nije mogao da odoli izazovima nove muzike, iz Amerike su stizale pesme Pola Enke, Nila Sedake, Peta Buna, Bobija Darina, a tekstovi su skidani onako, na sluh; važno je bilo jedino da zvuče kao da je jezik pravi engleski a, sad, da li su bili tačni, to stvarno niko nije proveravao.

Nismo mi bili jedini nonšalantni okasneli šetači. Nezainteresovani za sadržaj tek ponekog osvetljenog izloga, ponoćnim Sarajevom promicali su prolaznici u proleće koje tek beše stiglo, nogu pred nogu, ruku pod ruku, po sitnoj kišici, u maglovitim noćima punim fabričkog smoga, a zimi sa podignutim kragnama ili s rukama u džepovima, dok lepljivi sneg vlaži zimske kapute.

Nije nas držalo mesto, hteli smo brzo da saznamo šta je pred nama, ali o tome smo mogli samo da sanjamo. U međuvremenu, stigli smo do Večne vatre, spomen-obeležja podignutog posle oslobođenja Sarajeva, aprila hiljadu devetsto četrdeset pete. U imitaciji lovorovog venca tamnozeleno boje, u sredini, bilo da duva vetar, pada kiša ili sneg, grmi i trese se – kakvo god da je vreme bilo – plamen je jednako goreo. I kada se pogled pruži po celoj vidljivoj dužini Titove, crni asfalt, kao tepih od uglja, izlakiran i spreman da otiske naših stopala primi po blistavoj crnoj reci posutoj srebrnim odsjajem uličnih svetiljki, zove nas da postanemo akteri tog buntovničkog filma – Vedo je Pol Enka, Kemo je Džejsms Din, a ja Oskar Piterson.

Polivači Titove šmrkovima se igraju terajući nas da pređemo na suprotnu stranu ulice, a iznad kina *Romanija* velika reklama za *Ljubav na pesku* sa Elizabetom Tejlor i Ričardom Bartonom.

– Zna li koliko puta sam gledao film?

Ne reaguje ni jedan ni drugi.

– Tri puta uzastopce.

– Šta ti bi, čoveče?

Kemo se okrenuo ka meni. I on je gledao film. Jednom. Zadi-
vljen je obalom Kalifornije, pejzažima snimanim iz helikoptera,
da ... Elizabeta je prelepa, rekao je na kraju.

Pričam im da sam se dogovorio sa kino-operaterom da mi
dopusti da donesem svoj magnetofon saba i da ga instaliram u
sobi za projekcije. O novom magnetofonu sam, naravno, oba-
vestio roditelje: „Ne znam da li znate da sam prodao svoj stari
grundig i kupio novi saba TK 325, u Zagrebu, za 200.000 dina-
ra. Odlično me služi i ne žalim što sam ga uzeo.“ Namestio
sam mikrofona blizu izvora zvuka i snimao ton koliko je trajala
magnetofonska traka. Kakva očaravajuća muzika Džonija Men-
dela!* Zaljubio sam se kao šiparac u harmonske progresije, u
zvuk džez orkestra i muzičku temu koja će me kasnije godinama
pratiti: *The Shadow of Your Smile*.

Kino *Romanija* je retko bio prazan. Davali su se premijerni
filmovi, možda sa zakašnjenjem od mesec ili dva, što i nije bilo
tako loše. Bioskop nije bio samo hram filmske kulture. Bio je i
mesto gde se duhovita „jalija“** poigravala s naivnim i zanese-
nim posmatračima tekuće celuloidne trake.

Odvija se velika drama na platnu, a oči, uši i svi drugi sen-
zori emocija uključeni su do daske. U toj tišini povremeno se
začuje ječanje, isprva je jedva primetno i niko u sali ne reaguje.
S manjim ili većim pauzama, ječanje se postepeno pojačava.
Scena na platnu odvija se u noćnoj atmosferi, polumrak je i na
platnu i u gledalištu. Postaje neprijatno, dok se iznad svih glava
razgovetno i glasno ne prolomi zabrinuti glas nekog gledaoca:

* *Johnny Mandel* (1925), američki kompozitor i aranžer popularne, filmske i džez muzike.

** Lokalni naziv za grupu mladića pomalo siledžijskog ponašanja; besposličari, dangube.

„Ima li u sali doktoraaaa?“ Kratka tišina, a onda se u desetom
redu uspravi silueta jednog gledaoca. „Ja sam doktor. Šta tre-
ba?“ Ubrzo mu odgovara glas onoga što je tražio pomoć. Glas
dnevnog mangupa, onog što u Dalmaciji zovu „lero“.

– Je... ti pas mater!

Delirijum u sali, malo je reći da se gledaoci grohotom sme-
ju. Uvređeni doktor odbrusi nešto sebi u bradu i seda. Radnja
filma je prekinuta, ali posle nekoliko minuta filmska storija se
ponovo prati bez daha.

Ispred kafane *Park* nema više nikoga, a nas trojica brži od
komunalaca pratimo Titovu, jer ona zavija polulevo, i stižemo
do Alipašine džamije. S druge strane pešačkog prelaza svetli
neonska reklama kina *Radnik* i tu se rastajemo. Za to veče je
gotovo sa provodom, jer sutra je novi dan.

Ćao raja!

Kad sam se od kuće otisnuo prema Sarajevu, moj dragi otac je
uspeo da postavi na noge festival *Omladina**. Nije to bio obi-
čan festival, kakvih je već bilo u Jugoslaviji. Specifičnost koja
je odlučila da mudre gradske glave prihvate očevu ideju bila
je – festival za mlade pevače, muzičare i autore iz cele Jugosla-
vije. Suma odobrenog budžeta bila je u najmanju ruku smešna.
Nikom nije bilo jasno kako je uspeo da skupi dovoljno mladih
muzičara za tipičan džez orkestar. Odakle toliko mladih violi-
nista, violista i čelista u Subotici? Da li je tu proradila solidar-
nost muzičara sa severa Vojvodine? Iz Sente, Sombora, Kanjiže,

* Moj otac, Josip Kovač, rukovodilac muzičkog seminara, i Aleksandar Jančin, sekretar kulturno-umetničkog društva „Mladost“ iz Subotice, pokrenuli su 1961. godine takmičenje mladih kompozitora i pevača pod nazivom „Omladina“. Pevače su pratila dva orkestra čiji su muzičari ponikli baš u „Mladosti“ kao učenici velikog pedagoga Josipa Kovača. Od 1963. godine festival postaje jugoslovenska manifestacija, a sve do 1969. godine njegov organizator bio je OKUD Mladost.

pa i iz Novog Sada. I gudački orkestar zazvučao je lepo u sali Narodnog pozorišta, dok se moj otac znojio ispred dva orkestra dirigujući svoje aranžmane u dve verzije. Na *Omladini 61* pobedila je moja pesma „Daj mi osmeh“, na *Omladini 62* pobeđujem ponovo pesmom „Susreti“, a na *Omladini 63* moja je treća nagrada za „Oči boje lešnika“. I, naravno, svima je postala sumnjiva ta kuhinja Kovačevih. Otac je namestio sve nagrade za sina – bili su ubedljivi zli jezici, iako su sve nagrade nepogrešivo dolazile od stručnog žirija u kome su sedeli Vojislav Simić, Aleksandar Korać, Žika Dimitrijević, Steva Markićević, Bojan Adamić i druge poznate ličnosti iz sveta muzike. Otac je sinu nameštao nagrade – čak bih i ja mogao da poverujem štampi.

U gradu u kome sam studirao malo se čulo i znalo o subotičkom festivalu. Tek kasnije, kad je pobeđu na jednoj od sledećih *Omladina* odneo Kemal Monteno, u bosanskoj štampi festival je dobio adekvatan tretman. Kako su se godine ređale, kroz Suboticu su prošle sve buduće zvezde jugoslovenske estrade.

Universal Band u kome je svirao Josip Kovač (drugi sleva) 1939.

Josip Kovač, moj otac, prepustio je posle šest godina kormilo festivalskog broda Novom Sadu i Beogradu.

I u poslu i u privatnom životu širio se krug mojih prijatelja. Jedan od njih svakako je bio Bogdan Stojadinović, u to vreme student arhitekture i pesnik.

Spadao je u *bolničku raju*, u žitelje grada koji su stanovali blizu bolnice Koševo. Naš duo nije noću skitao po Titovoj – Boletu to nije značilo mnogo – ali smo često dangubili ispred kafane *Park*, centralnog sastajališta sarajevske mladeži. U *bolničkoj raji* nerazdvojni su bili Neno Čeliković, Bogdan Stojadinović, Dragan Žuti i Boban Kovačević. Vasu Obrvu nije mrzelo da se posle svakog druženja, kasno noću, uputi do Grbavice gde je živeo. U podne je *Park* bio pun studenata i gimnazijalaca, svi stolovi i stolice zauzeti, a višak posetilaca tiskao se ispod kestenovih stabala čavrljajući o svakodnevnim dogodovštinama i manguplucima. Ponekad, kad bi Boletovi roditelji otputovali iz grada, pravili smo neku vrstu malih radnih seansi ili nazovi-žurki u njihovom stanu. Nameštaj je odavao ugodnu atmosferu starinskog stana iz četrdesetih godina, u kojoj je bilo prijatno razgovarati, planirati i zapisivati ideje za koncert *Eha 61**. Bole je vrlo revnosno upisivao svaki i najmanji detalj – pozornica ima u sredini zavesu, s leve strane je moderan stočić, na njemu cveće. Za stolom sede spikeri. S desne strane je klavir, pred zavesom je postavljen orkestar, konferansijei čitaju imena učesnika... Zatim se ređaju nazivi pesama koje će se izvoditi – „Haj bojs“, „Krovovi“, „Slomljeno srce“, „Ti nisi došao“, „Romansa“, „Kô crne ruže cvet“.

Dok je Bole u kuhinji za nas kuvao kafu, Dragan Žuti (živeo je u ulazu do Stojadinovićevih), krišom je listao njegov notes.

* *Eho 61* i gimnazijski klub kao onaj u III gimnaziji u stvari su početak sarajevske pop škole gde je uloga onih koji su osnovali i vodili te klubove od neprocenljive vrednosti. Danas mnogi tvrde da je sve krenulo iz *Eha 61* – i pop škola i fina verbalna domišljatost.